

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 741/2017-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Mariannou Lechmanovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 16/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 741/2017-21 z 5. decembra 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej

rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 16/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ uviedol, že *„podal dňa 05.01.2009 návrh na začatie konania Okresnému súdu Nitra. Konanie bolo vedené pod spisovou značkou 12C/1/09 a následne pod spisovou značkou 7C/16/2009. Sťažovateľ sa podaným návrhom domáhal, aby bol odporca povinný uhradiť mu nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 100.000,-Eur na číslo účtu [REDAKOVANÉ] vedeného v [REDAKOVANÉ] a trovy konania a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.*

Prílohou k návrhu na začatie konania bolo aj *Potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu.*“.

V ďalšom sťažovateľ popísal priebeh konania pred Okresným súdom Nitra a následne na Okresnom súde Piešťany, kde bola vec z dôvodu miestnej príslušnosti.

Keďže od podania návrhu na začatie konania nebolo vo veci nariadené ani raz súdne pojednávanie a okresný súd od roku 2009 až dosiaľ nezačal ani konať vo veci samej, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietahov. Zároveň sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a úhradu trov konania.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 16/2009:

Dňa 5. januára 2009 sťažovateľ doručil Okresnému súdu Nitra návrh na začatie konania, ktorým sa od žalovanej EXPRES MEDIA k. s. domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100 000 € (vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 12 C 1/09).

Dňa 29. januára 2009 Okresný súd v Nitre postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Piešťany.

Dňa 10. novembra 2009 zaslal okresný súd sťažovateľovi tlačivo na dokladovanie osobných, majetkových a zárobkových pomerov.

Dňa 17. decembra 2009 okresný súd uznesením rozhodol o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov a o neustanovení zástupcu z radov advokátov sťažovateľovi.

Dňa 29. decembra 2009 sťažovateľ doručil odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 17. decembra 2009.

Dňa 20. januára 2010 bol spis postúpený Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 31. augusta 2010 krajský súd uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu.

Dňa 22. septembra 2010 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 7. októbra 2010 sťažovateľ podal dovolanie.

Dňa 22. októbra 2010 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby si ustanovil advokáta pre dovolacie konanie.

Dňa 3. novembra 2010 sťažovateľ požiadal o ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie.

Dňa 9. decembra 2010 zaslal súd sťažovateľovi tlačivo na oslobodenie od súdnych poplatkov a následné ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

Dňa 28. apríla 2011 okresný súd uznesením rozhodol tak, že sťažovateľovi neustanovil zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

Dňa 16. mája 2011 sa sťažovateľ odvolal proti uzneseniu okresného súdu z 28. apríla 2011.

Dňa 1. júna 2011 bol spis postúpený krajskému súdu.

Dňa 11. apríla 2012 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením krajského súdu, ktorým napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Dňa 11. septembra 2012 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Dňa 19. októbra 2012 bol spis vrátený okresnému súdu z dôvodu jeho predčasného predloženia.

Dňa 4. júla 2013 bol sťažovateľovi ustanovený ako advokát Mgr. Martin Berec vo veci dovolacieho konania na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci Žilina.

Dňa 14. marca 2014 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa, aby doplnil svoje dovolanie.

Dňa 19. mája 2014 zaslal sťažovateľ okresnému súdu doplnenie dovolania.

Dňa 23. mája 2014 okresný súd vyzval JUDr. Petra Peružeka, aby predložil splnomocnenie, ktoré mu udelil sťažovateľ.

Dňa 13. júna 2014 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa na doplnenie dovolania.

Dňa 16. apríla 2014 Centrum právnej pomoci Žilina zmenilo svoje rozhodnutie o ustanovení advokáta pre sťažovateľa.

Dňa 11. mája 2014 sťažovateľ doplnil dovolanie.

Dňa 6. augusta 2014 okresný súd uznesením opäť vyzval sťažovateľa, aby doplnil svoje dovolanie.

Dňa 15. augusta 2014 sťažovateľ doplnil dovolanie.

Dňa 24. septembra 2014 okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k návrhu.

Dňa 13. októbra 2014 sa žalovaný vyjadril k návrhu na začatie konania.

Dňa 19. januára 2015 bol spis predložený najvyššiemu súdu.

Dňa 17. marca 2016 najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 15/2015 dovolanie odmietol.

Dňa 14. októbra 2016 doručil sťažovateľ plnú moc udelenú JUDr. Lechmanovej.

Dňa 5. decembra 2016 sťažovateľ v časti zobral návrh späť.

Dňa 4. apríla 2017 okresný súd zaslal späťvzatie žaloby žalovanému.

Dňa 19. apríla 2017 sťažovateľ doručil podanie „oprava-doplnenie-úprava-späťvzatie časti návrhu – a iné vo veci k. č. 7 C /16/2009 na OS – Piešťany“.

Dňa 24. mája 2017 okresný súd podanie sťažovateľa zaslal žalovanej strane.

Dňa 11. júla 2017 okresný súd uznesením zastavil konanie a nepripustil zmenu žaloby.

Dňa 25. augusta 2017 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu z 11. júla 2017.

Dňa 30. októbra 2017 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 5 €.

Dňa 9. novembra 2017 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa žalovanej.

Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v podaní sp. zn. Spr 893/17 doručenom ústavnému súdu 11. januára 2018, v ktorom podrobne chronologicky rozpísala doterajšie úkony okresného súdu i sťažovateľa a okrem toho uviedla:

„Z obsahu opísaných úkonov je zrejmé, že v predmetnom konaní sa priebežne konalo a rozhodovalo o procesnom podaní žalobcu týkajúceho sa žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu, kde žalobca využil všetky opravné prostriedky voči vydaných rozhodnutiam preto súd vo veci samej nemohol skôr konať.

Obdobia nečinnosti súdu po podaní návrhu do novembra 2009 bolo spôsobené zmenou zákonného sudcu z dôvodu zmeny obsadenia súdu ako aj množstvom vecí senáte sudcu, ktorý v danom období vybavoval okolo 800 vecí v pojednávacej agende, z toho dôvodu boli prednostne vykonávané úkony vo veciach, ktoré na súd napadli skôr, teda boli staršie ako 3 roky.

Mám za to, že v predmetnej veci sa konalo v primeraných lehotách a k neprimeraným prieťahom zo strany súdu neprišlo.“

K vyjadreniu okresného súdu doručil repliku sťažovateľ. Prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedol:

„Vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa na prieťahy v konaní 7 C16/2009 na OS Piešťany, predsedníčka OS Piešťany predložila k veci svoje stanovisko, v ktorom iba

rozpísala chronológiu úkonov a v závere uviedla, že súd v danej veci konal priebežne a obdobia nečinnosti boli spôsobené iba zmenou zákonného sudcu.

Vo svojom podaní predsedníčka konajúceho súdu potvrdila, že sťažovateľ predložil všetko naraz - návrh, žiadosť o oslobodenie súdnych poplatkov, žiadosť o ustanovenie advokáta, potvrdenie o príjme, atď...

Z uvedeného vyplýva, že súd mal od samého začiatku k dispozícii všetko potrebné a nemal sťažovateľa k ničomu vyzývať, ani k oprave a doplneniu návrhu, ani k predloženiu potvrdení atď... Neexistovala teda žiadna prekážka, aby súd vo veci konal hneď od začiatku bez prieťahov a plynulo.

AJ ESLP uviedol, že prevzatie záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru si často vyžaduje prijatie pozitívnych opatrení. V takom prípade sa štát nemôže obmedziť na to, aby ostal pasívny. Preto nečinnosť alebo neefektívnosť pri prijatí takýchto opatrení je dôvodom na skonštatovanie porušenia práva. Právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru spadá do tejto kategórie záväzkov.

Takže už len to, že v jednom konaní spis putoval niekoľko rokov medzi viacerými sudcami svedčí o tom, že neboli prijaté ani použité žiadne pozitívne opatrenia (alebo boli neefektívne), ktoré by zabránili prieťahom. Toto teda tiež nemožno použiť na ospravedlnenie prieťahov.

Sťažovateľ podal hneď na začiatku riadne spísaný návrh - čo nespochybnil ani súd I. stupňa. Hneď na začiatku predložil všetky podklady a žiadosti potrebné k tomu, aby súd mohol vo veci konať hneď od začiatku riadne a plynule.

Upriamujeme pozornosť Ústavného súdu na fakt, že ani Okresný súd Piešťany vo svojom stanovisku nenamietal, že by sa sťažovateľ nejakým spôsobom pričínil o prieťahy, že by podal nekvalifikovaný návrh, že by spravil niečo nesprávne, a ani nenamietal výšku finančného zadostučinenia, ktoré požaduje sťažovateľ.

Zároveň si sťažovateľ uplatňuje aj náhradu trov právneho zastúpenia. “

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie sumy 100 000 € s príslušenstvom z titulu nemajetkovej ujmy v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 16/2009 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikaturu Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95). Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci), teda to, o čo v namietanom konaní ide (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, III. ÚS 561/2016). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

2. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci (ktorú nemožno nevnímať v kontexte s množstvom jeho ďalších podaní adresovaných všeobecným súdom, ústavný súd ich registruje 107), ústavný súd zistil, že negatívny podiel sťažovateľa na priebehu konania spočíva v tom, že svojou enormnou procesnou aktivitou zaťažuje všeobecné súdy natoľko, že zvládnutie vybavovania jeho jednotlivých návrhov v primeranom čase by bolo možné len v prípade, ak by sa všeobecný súd sústredil len na podania sťažovateľa [pozri aj uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 16/2009-31 zo 17. decembra 2009, ktorým okresný súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, kde sa na s. 3 uvádza: *„Inštitút trov konania pôsobí preventívne a istým spôsobom chráni pred šikanóznymi žalobami. Z lustrácie vykonanej v registri C tunajšieho súdu mal súd preukázané (vychádzajúc z obsahu návrhu navrhovateľa, ktorý v ňom uvádza, že podal na viacero súdov viacej obdobných žalôb, kde od odporcov požaduje zaplatenie*

100.000 eur alebo iných súm), že na tunajšom súde sa vedie doposiaľ 13 konaní (vrátane tohto), v ktorých je navrhovateľom navrhovateľ tohto konania a predmetom sporu je zaplatenie sumy v súvislosti s dožadovaním sa ochrany svojej osobnosti. Ide o sp. zn.: 7C/16/2009, 8C/35/2009, 3C/35/2009, 3C/37/2009, 4C/37/2009, 3C/42/2009, 5C/43/2009, 9C/129/2009, 9C/181/2009, 9C/183/2009, 6C 345/2008, 5C 251/2009, 8C 225/2009.“].

Navyše, ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní išlo od počiatku o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva (pozri aj uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 16/2009-67 z 28. apríla 2011 s. 4, kde okresný súd okrem iného uviedol: „Navrhovateľ v návrhu nepožaduje žiadnu z akceptovateľných foriem morálnej satisfakcie, a preto je vylúčené, aby mohol úspešný s požiadavkou na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.“).

Sťažovateľ napokon od vymáhania svojho zrejme bezúspešného práva upustil a svoju žalobu ešte v roku 2016 zobrať späť, čím predmet sporu odpadol.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci. Hoci napadnuté konanie trvá 10 rokov, nemohlo v ňom dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv. Konanie je nutné posudzovať v kontexte zohľadnenia konkrétnych okolností prípadu s prihliadnutím na zložitosť veci a správanie sťažovateľa, ale tiež na predmet sporu, teda to, o čo v konaní ide. Vyhodnotením týchto kritérií aj s prihliadnutím na subjektívne i objektívne skutočnosti prejednávanej veci dĺžka konania zodpovedá dobe, v ktorej je možné uzavretie takéhoto konania očakávať.

Ako už ústavný súd konštatoval, sťažovateľ „skusmo“ podal na viacerých súdoch viacero obdobných žalôb, kde od odporcov požaduje zaplatenie sumy 100 000 €. V napadnutom konaní ide o žalobu od počiatku vyhodnocovanú ako zrejme bezúspešnú. Za tejto situácie, navyše, keď sťažovateľ ešte v roku 2016 zobrať žalobu späť, neobstojí jeho tvrdenie o stave jeho právnej neistoty z neukončeného konania, preto neprichádza do úvahy vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako ani práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 16/2009.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia označených práv navrhol, aby ústavný súd svojím rozhodnutím prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, a domáhal sa tiež priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

V zmysle § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili. Ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. V zmysle odseku 4 citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že tieto výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd návrhu nevyhovel, uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní už nemusel zaoberať.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže sťažovateľ v konaní neuspel, nepripadalo do úvahy, aby sa ústavný súd zaoberal jeho návrhom na náhradu trov konania.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2018